

Onderwerp : Verlenging Borgstellingsregeling MKB

B&W vergadering : 24 maart 2015

Dienst / afdeling : Dienst Samenleving en Economie / Afdeling Economie en Cultuur

Aan de gemeenteraad,

In maart 2010 is door de toenmalige gemeenteraad de Borgstellingsregeling MKB ingesteld. Dit is gedaan op gezamenlijk verzoek van het Helmonds Vertrouwensteam, de gemeente, de Helmondse banken en vertegenwoordigers van het Helmondse bedrijfsleven.

In mei 2011 is de Borgstellingsregeling MKB 2010 verlengd tot 31 januari 2012. In december 2012 heeft het toenmalige college van B&W beslist om de bestaande Borgstellingsregeling MKB te verlengen voor de jaren 2013 en 2014. Nu wordt voorgesteld de regeling nogmaals met een jaar te verlengen.

Door voortschrijdend inzicht is tevens een aanpassing van de voorwaarden van de regeling noodzakelijk die door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Hierdoor is het niet mogelijk gebleken de Borgstellingsregeling voor 1 januari 2015 te verlengen.

Doel:

Het doel van de Borgstellingsregeling MKB is om in de kern gezonde bedrijven die moeilijkheden ondervinden bij het aantrekken van noodzakelijke kredieten en het verkrijgen van voldoende liquiditeitsruimte een tijdelijke steun in de rug te geven door het verstrekken van een gemeentelijke borgstelling. Daardoor kunnen bedrijven blijven voortbestaan en blijft werkgelegenheid behouden.

Bij de borgstellingsregeling staat de gemeente voor 80% van het geleende bedrag borg, met een maximum van 50.000 euro.

De leden van het Vertrouwensteam, zijnde (oud) ondernemers met ruime ervaring met betrekking tot bedrijfsvoering en ondernemerschap, treden op verzoek van de gemeente, in het kader van de economische crisis, op als gesprekspartner voor het Helmondse bedrijfsleven. Zij kunnen worden aangesproken op vragen die aan de orde zijn of problemen die spelen bij het bedrijfsleven en die in relatie staan tot de economische crisis.

De aandacht is hierbij gericht op het industriële midden- en kleinbedrijf en op de sectoren zakelijke dienstverlening en detailhandel.

Het Vertrouwensteam ervaart de regeling als een zeer nuttig instrument. Het nut zit hem daarbij vooral in de adviesfunctie in het voortraject en in de signaalfunctie richting bedrijfsleven - en niet zozeer in de afgifte van sec de borgstelling.

Beleidsmatige context

Een aanvraag voor borgstelling wordt beoordeeld door drie partijen, zijnde het Vertrouwensteam, Brainport Development en de afdeling Financiën van de gemeente Helmond. Als alle drie de partijen positief oordelen over het verstrekken van de borgstelling, is de wethouder Financiën vanuit het college van B&W gemandateerd om een definitief akkoord te geven op het verstrekken van een borgstelling (B&W-besluit, 22 juni 2010).

Bevindingen en resultaten

In bijgevoegde bijlage kunt u lezen hoeveel bedrijven het Vertrouwensteam hebben benaderd en vanuit welke branches bedrijven hebben geïnformeerd naar de Borgstellingsregeling.

Sinds de oprichting van het Vertrouwensteam en de invoering van de Borgstellingsregeling MKB in 2010 hebben zo'n honderd bedrijven hulp en begeleiding ontvangen. Daarvan hebben 25 bedrijven geïnformeerd naar de Borgstellingsregeling en hebben 6 bedrijven gebruik gemaakt van deze regeling.

In totaal is de afgelopen jaren voor 220.000 euro aan leningen verstrekt onder Borgstellingsvoorwaarden. Daarvan is inmiddels 70.000 euro door de ondernemers terugbetaald. De leningen zijn in alle gevallen verstrekt door de Rabobank. Door de inzet van de borgstellingsregeling zijn 25 directe arbeidsplaatsen behouden gebleven.

De regeling had een looptijd tot 31 december 2014. Doordat de crisis nog steeds niet voorbij is, is continuering van de regeling voor een jaar gewenst. Ook met het oog op behoud van werkgelegenheid is verlenging met een jaar wenselijk.

Veranderde marktomstandigheden: banken hebben problemen met randvoorwaarden

Mede door de economische situatie van de afgelopen jaren hanteren de banken strengere regels omtrent het verstrekken van leningen en hanteren ze striktere borgstellingsvoorwaarden.

Dit heeft ertoe geleid dat één van de banken het afgelopen jaar niet akkoord is gegaan met de randvoorwaarden die de gemeente stelt als zij borg moet staan voor een lening die door de bank wordt verstrekt aan een onderneming via de Borgstellingsregeling MKB. Het gaat dan met name over de hoogte van de renteopslag die banken mogen hanteren en over het niet in rekening mogen brengen van de handelingskosten.

Eén bank heeft aangegeven zich voortaan te moeten houden aan de borgstellingsvoorwaarden zoals die door het hoofdkantoor zijn opgemaakt. Deze centraal opgestelde voorwaarden liggen niet geheel in één lijn met de voorwaarden zoals de gemeente die stelt.

Een andere bank heeft aangegeven de borgstellingsvoorwaarden van de gemeente niet zomaar te accepteren en per case de risico's en de gestelde voorwaarden te moeten laten beoordelen door het hoofdkantoor. Deze bank heeft op voorhand aangegeven niet erg positief te zijn over de besluiten die het hoofdkantoor zal maken bij mogelijke toekomstige cases.

Slechts één bank heeft toegezegd zich ook voor het komend jaar te kunnen vinden in de nieuwe randvoorwaarden voor borgstelling zoals die door de gemeente zijn opgesteld (20% risico i.p.v. de tot nu toe gehanteerde 10%).

Voortzetten Borgstellingsregeling:

Ondanks de beperking dat de ABN AMRO bank niet akkoord gaat met de nieuwe randvoorwaarden en de ING bank waarschijnlijk niet akkoord zal gaan, adviseren wij u, mede op verzoek van het Vertrouwensteam, de Borgstellingsregeling MKB te continueren voor het jaar 2015

Deze is een voortzetting van de Borgstellingsregeling MKB 2013-2014 en sluit aan en borduurt voort op de Borgstellingsregeling MKB die door de raad in maart 2010 is vastgesteld.

Wel zijn er ten opzichte van de oude regeling een paar wijzigingen doorgevoerd (zie onderdeel 'aangepast Algemeen Kader Borgtochtverlening').

Voorwaarden:

Om voor de Borgstellingsregeling MKB 2015 in aanmerking te komen, dient de aanvraag aan de volgende criteria te voldoen:

- er moet een negatieve beoordeling zijn van een reguliere commerciële bank;
- de maximale kredietcapaciteit van aanvrager is benut;
- alle andere mogelijkheden tot kredietverkrijging zijn uitgeput; de ondernemer komt ook niet in aanmerking voor de Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ);
- het garantiedeel van het aangevraagde krediet bedraagt maximaal € 50.000,=
- MKB bedrijf - daaronder mede begrepen detailhandel - met 1 tot 10 formatieplaatsen;
- positief advies van de Vertrouwenscommissie;
- de ondernemer committeert zich in privé middels een 100% hoofdelijkheid of borg.

Als aan deze criteria is voldaan, kan een garantie van de gemeente Helmond de oplossing betekenen.

Of de Helmondse banken vervolgens bereid zijn tot het doen van een concreet financieringsvoorstel - waarvan de garantie van de gemeente deel uitmaakt - is aan hen.

Aangepast Algemeen Kader Borgtochtverlening

Binnen het Algemeen Kader Borgtochtverlening wordt geadviseerd de volgende wijzigingen door te voeren:

A). Wijziging van Artikel 6, lid f.

De oude formulering van Artikel 6 – lid f luidde:

Een verklaring van een bank waaruit de bereidheid blijkt tot het verstrekken van additioneel krediet van ten minste gelijke omvang als die van de gevraagde borg.

De nieuwe formulering luidt als volgt:

Een offerte/verklaring van de bank waaruit blijkt dat het krediet dat verstrekt wordt minimaal 125% is van de gevraagde borgstelling. (Met andere woorden: uit de offerte moet blijken dat de bank een lening verstrekt waarbij de gemeente een risico loopt van 80%, met een maximum van € 50.000,- en de bank een risico van minimaal 20%.)

Redenen voor de wijziging van Artikel 6-lid f zijn:

1. Europese regelgeving.

De voorwaarden moeten voldoen aan de Europese wetgeving m.b.t. staatsteunregels (Mededeling Europese Commissie van 20-6-2008 C 155/14). Binnen deze Europese wetgeving wordt gesteld dat het percentage waarvoor de gemeente maximaal garant mag staan, op 80% ligt van het totaal geleende bedrag, waarbij de bank dus een risico loopt van 20% van het geleende bedrag. Bij de Borgtochten die tot op heden zijn afgegeven, is uitgegaan van 90% garantstelling vanuit de gemeente en 10% risico bij de bank.

2. Eenduidige interpretatie van de regel.

Bij de oude formulering van Artikel 6 – lid f wordt gesproken over “additioneel krediet”, waarbij de definitie van “additioneel krediet” op verschillende wijzen kon worden geïnterpreteerd.

B). Meerdere malen aanvragen

De Borgstellingsregeling MKB is bedoeld als tijdelijke steun in de rug van de ondernemer in een financieel lastige periode. De condities waaronder door de ondernemer binnen deze regeling geld kan worden geleend, zijn voordelig. Met de banken is namelijk afgesproken dat de te verstrekken lening niet tegen commerciële tarieven aan de ondernemer mag worden verstrekt.

De praktijk wijst uit dat er soms bedrijven zijn die, nadat zij gebruik hebben gemaakt van de Borgstellingsregeling MKB wel vooruitgang hebben geboekt, maar nog niet voldoende om het zonder steunmaatregelen te kunnen redden. Door deze bedrijven wordt dan een nieuwe borgstellingsaanvraag ingediend.

In het oude Algemeen Kader Borgstelling MKB staat niet expliciet vermeld dat het voor bedrijven mogelijk is om, nadat de eerdere lening onder Borgstelling volledig is afgelost, opnieuw gebruik te maken van de Borgstellingsregeling.

In het nieuwe Algemeen Kader Borgstelling MKB staat een passage opgenomen waarin expliciet staat vermeld dat bedrijven meerdere keren gebruik kunnen maken van de borgstellingsregeling. Het Vertrouwensteam is leidend in de afweging om de borgstelling wederom te verstrekken.

Redenen om deze passage op te nemen:

- de financiële crisis is nog niet voorbij en een bedrijf kan door deze extra financiële steun, deze lastige periode alsnog overbruggen en blijven bestaan;
- De maatregelen die genomen zijn binnen een bedrijf kunnen hun effect hebben in latere jaren, waardoor de financiële resultaten van het bedrijf nu nog niet toereikend zijn om het zonder steun te doen.
- het Vertrouwensteam is het orgaan met expertise dat de beslissing maakt of een bedrijf d.m.v. de borgstellingsregeling toekomstperspectief heeft. Ook als het bedrijf niet voor de eerste keer gebruik maakt van de Borgstellingsregeling MKB, kan het wel zijn dat het bedrijf, mede door deze nieuwe borgstelling, levensvatbaar is in de toekomst. Het Vertrouwensteam adviseert dan het college van B&W om wederom een Borgstellingsregeling MKB te verstrekken.

Een voorwaarde om een nieuwe borgstelling te verstrekken is dat de lening die eerder verstrekt is onder de Borgstellingsregeling MKB, volledig is afgelost.

Beoogd effect en/of resultaat

Behoud en versterking van de economische structuur en de daarbij behorende werkgelegenheid voor de stad Helmond.

Argumenten

1. Het Vertrouwensteam heeft aangegeven dat zij dit MKB garantiefonds nodig hebben om de Hulp vragende bedrijven goed te kunnen bedienen. Dit op basis van de door hen met hulp vragende bedrijven opgedane ervaringen in het afgelopen jaren.
2. Perspectiefvolle bedrijven behouden uit het oogpunt van aanbod en werkgelegenheid.
3. Het huidige financieringsinstrumentarium van zowel de private als publieke sector voldoet niet voor deze groep bedrijven.
4. In verband met Europese regelgeving is aanpassing van het Algemeen Kader Borgstelling noodzakelijk.
5. Een aanpassing in de formulering van de regels is noodzakelijk voor een heldere en eenduidige interpretatie.

Kanttekeningen

1. Financieel risico

De bedrijven waarvoor de gemeente een borgstelling afgeeft, zijn bedrijven met een verhoogd risico en vaak is deze maatregel de laatste mogelijkheid om het bedrijf toch overeind te houden. De Vertrouwenscommissie geeft alleen een positief advies indien zij van mening is dat het bedrijf met steun toch nog bestaansrecht heeft.

Indien een bedrijf onverhoopt toch failliet gaat dan ontvangt de gemeente een betalingsverzoek van de bank voor het bedrag waarvoor de gemeente borg staat. Dit bedrag is het daadwerkelijke risico dat de gemeente loopt en bedraagt 80% van het geleende bedrag met een maximum van 50.000 euro.

Gelijktijdig heeft de bank de verplichting om aan de gemeente 10% van de restantschuld te storten in het MKB garantiefonds.

Ter afdekking van het risico dat de gemeente loopt, is bij aanvang van de regeling € 50.000 gestort in de reserve verstrekte geldleningen. Aangezien er vorig jaar één bedrijf die gebruik maakte van de Borgstellingsregeling MKB failliet is gegaan, is de kans zeer groot dat de reserve hiervoor wordt aangesproken.

2. Toetsing toepasselijkheid staatsteunregels

Bij het verlenen van garanties moet het Market Economy Investor Principle (MEIP) in acht worden genomen. Garanties worden niet als staatssteun beschouwd wanneer de investeringen worden gedaan op voorwaarden die voor een particuliere investeerder op de markt aanvaardbaar zouden zijn.

Marktconformiteit wordt als volgt gewaarborgd:

- De omvang van de garantie is goed te meten op het moment van toekenning;
- De onderneming verkeert niet in financiële moeilijkheden op het moment van garantstelling;
- De onderneming moet een marktconforme vergoeding voor de garantie betalen;
- Er is sprake van een risico dat ook een particuliere investeerder zou lopen;
- De overheidsgarantie dekt niet meer dan 80% van de uitstaande lening (het totaal geleende bedrag).

Midden- en kleinbedrijf

Voor het MKB gelden eenvoudigere regels voor garanties. De Europese Commissie heeft 'vrijhavenpremies' geïntroduceerd om de marktconformiteit van garanties beter te kunnen bepalen.

Als de decentrale overheid deze premie jaarlijks in rekening brengt bij de kredietnemer, is de garantie marktconform.

Verder geldt het volgende:

- voor de premie wordt aangesloten bij het classificatiestelsel voor kleine en middelgrote ondernemingen, waarbij een 'safe harbourpremie' moet worden vastgesteld. De vertrouwenscommissie bepaalt deze premie en bij de laatste aanvragen heeft de commissie deze premie op 2% gesteld;
- bij een garantieregeling mag één premie worden gehanteerd als het gegarandeerde bedrag minder dan € 2,5 miljoen per onderneming bedraagt.

Bron: Mededeling Europese Commissie van 20-6-2008 C 155/14

3. Tijdsduur

De looptijd van de verlenging van het gemeentelijk garantiefonds is tot en met 31 december 2015.

Financiën:

De gemeente Helmond loopt met het verstrekken van deze borgtochten, die niet gedekt zijn door zekerheden, een aanzienlijk risico. Om die reden heeft de gemeenteraad op 2 maart 2010 (raadsbijlage 33) besloten een hoger bedrag dan gebruikelijk te storten in de "risicovoorziening verstrekte en gegarandeerde geldleningen". Gestort is in 2010 een bedrag ter grootte van € 50.000,--.

De voorziening is in 2014 opgegaan in de "reserve verstrekte geldleningen" waarin deze middelen nu zijn opgenomen. Zoals ook aangegeven bij de kanttekeningen is één bedrijf failliet gegaan, waarbij het zeer waarschijnlijk is dat de reserve hiervoor (deels) moet worden aangesproken. Als dit gebeurt, zal de reserve weer moeten worden aangevuld om de toekomstige risico's te kunnen afdekken. Als deze situatie zich voordoet, komen we hiervoor bij u terug met een voorstel.

Juridisch

De verstrekking van borgtochten is civielrechtelijk van aard. Hiertoe is een algemeen kader opgesteld ter oriëntatie van ondernemers die een beroep willen doen op de Borgstellingsregeling MKB. Naast een aantal inhoudelijk criteria zoals hiervoor geschetst, geldt dat geen borgtochten meer verstrekt kunnen worden als het volledige beschikbare bedrag (€ 500.000) van de Borgstellingsregeling MKB 2015 benut is.

Wij verzoeken u kennis te nemen van de bevindingen en resultaten van het Vertrouwensteam en de Borgstellingsregeling MKB en akkoord te gaan met het verlengen van de Borgstellingsregeling MKB voor het jaar 2015 en met de wijzigingen binnen het Algemeen Kader Borgtochtverlening.

Het advies van de commissie Bestuur en economie zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond

de burgemeester

mevr. P.J.M.G. Blanksma - van den Heuvel

de secretaris

mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bijlagen

- Bevindingen en resultaten Vertrouwensteam MKB - Detailhandel
- Algemeen Kader Borgstelling MKB 2015.

Raadsbesluit 37
Vergadering 9 juni 2015

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 maart 2015;
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1. Kennis te nemen van de bevindingen en resultaten van het Vertrouwensteam en de Borgstellingsregeling MKB.**
- 2. Akkoord te gaan met het verlengen van de Borgstellingsregeling MKB voor het jaar 2015.**
- 3. Akkoord te gaan met de wijzigingen binnen het Algemeen Kader Borgtochtverlening.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 9 juni 2015.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier